

Utbildningsinspektion i gymnasieskolan Celsiusskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Celsiusskolan

Skolverket sände den 22 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Celsiusskolan har bestått av undervisningsråden Nils-Åke Andersson och Lars Svensson. Besök i Celsiusskolan inleddes den 1 mars och avslutades den 3 mars 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Celsiusskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Celsiusskolan genomfördes formella intervjuer med skolledning, lärare, kurator, studie- och yrkesvägledare, skolsköterska, elever, representanter för elevrådet och föräldrar. Lektioner i gymnasiets samtliga årskurser besöktes, såväl som undervisningen på individuellt program i svenska för invandrarungdomar. Inspektörerna förde också samtal med annan personal i skolan under de olika besöken i verksamheten.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit skolans hemsida på Internet.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Celsiusskolan	Antal studerande
Gymnasieskola	561
Individuellt program för nyanlända invandrare	146

Utbildningen vid skolan omfattar Samhällsvetenskapsprogrammet, SP, Naturvetenskapsprogrammet, NV, samt två specialutformade program baserade på de nämnda nationella programmen, Elitidrotts- och Idrottsprogrammet. Dessutom finns Uppsala kommuns individuella program med introduktionskurs för nyanlända invandrar- och flyktingelever, IVIK, vid skolan. Ungdomarna där är i 16-20-årsåldern och består av både dem som är asylsökande och av dem som fått uppehållstillstånd. Programmet vänder sig till dem som ännu inte behärskar svenska språket, och målet är att eleverna skall få behörighet, så att de kan studera vidare inom gymnasieskolans nationella program eller inom vuxenutbildningen. Flertalet av IVIK-eleverna reser till skolan från alla delar i kommunen.

Celsiuskolan är således en mångkulturell miljö, och över 20 språk finns representerade.

Celsiuskolans huvudbyggnad stod färdig 1967. Under 2004 var en tredjedel av skolan avstängd på grund av ombyggnation, och renoverade lokaler har nyligen tagits i bruk. Hösten 2003 öppnades biblioteket i nybyggda lokaler. Viss del av verksamheten för invandrare och flyktingar finns i lokaler i Almtunaskolan, som ligger ett stenkast från huvudbyggnaden. Verksamhet bedrivs också i det som benämns Röda Huset, en tvåvåningsfastighet i ett bostadsområde fem minuters gångväg från Celsiuskolan.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring normer och värden

I skollagen slås fast att verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och att var och en som verkar inom skolan skall främja aktningen för varje människas egen värde och respekten för vår gemensamma miljö.

Ett genomgående intryck inspektörerna får vid besöket i Celsiuskolan är att miljön för lärandet är lugn och trygg. I samtliga intervjugrupper ges uttryck för att skolan är en trygg plats och att ingen mobbning förekommer. Vid inspektörernas besök i verksamheten uttrycker de som vidtalats att de trivs på skolan. Kvalitetsmedelvärdena i trygghetsenkäten, som årligen genomförs på kommunens samtliga gymnasieskolor, har varit stigande under de senaste tre åren, och värdet 2004 är 3,5 på en skala ett till fyra, där fyra är högsta värde. Inspektörerna bedömer att verksamheten vid skolan genomsyras av demokratiska värderingar i skollagens mening och att grundtryggheten är god.

I läroplan för de frivilliga skolformerna anges att undervisningen skall bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar och aktivt delta i samhällslivet. Kvalitetsmedelvärdena från delaktighetsenkäten som också görs varje år på gymnasieskolorna visar betydligt lägre värden än den tidigare nämnda trygghetsenkäten. Det sammanlagda värdet på enkäten är 2,6 på skalan ett till fyra, och detta är högre än tidigare år. Det som drar ner resultatet är elevernas mindre goda kännedom om demokratiska forum såsom klassråd och skolkonferens. De värden som däremot relaterar till elevernas arbete i klassrummet och deras möjligheter att påverka sitt eget lärande är dock högre. Eleverna inspektörerna samtalat med bekräftar de varierande värdena i enkäten. De menar också att deras möjlighet till inflytande över sitt eget lärande alltför ofta beror på den lärare som undervisar. Inspektörerna bedömer att elevernas möjlighet till inflytande bör utvecklas.

Kunskaper relaterade till kursplanernas mål

Som framgår av tabellen nedan är Celsiuskolans genomsnittliga betygspoäng något lägre jämfört med resultaten för Uppsala kommun och för riket utom för Naturvetenskapsprogrammet.

Genomsnittlig betygspoäng år 2004 enligt Skolverkets statistik

Program	Riket	Uppsala	Celsiusskolan
Naturvetenskaps-programmet	16,1	16,7	16,6
Samhällsvetenskaps-programmet	14,6	14,5	13,7
Specialutformat program	14,4	14,4	13,2

Procentandelen avgångselever med slutbetyg har minskat de två sista åren med 7 procentenheter från 88 till 81 procent, vilket innebär att ett ökat antal elever lämnar skolan med samlat betygssdokument. När det gäller procentandelen behöriga till högskola skiljer sig skolans värden på ett påtagligt sätt vad beträffar Samhällsvetenskapsprogrammet, där Celsiusskolan har betydligt lägre värden än de sammantagna värdena för Uppsala kommun och för riket. Skolan bör därför analysera detta och sätta in erforderliga åtgärder för att öka andelen behöriga till högskola från Samhällsvetenskapsprogrammet.

Andelen elever behöriga till högskola 2004 enligt Skolverkets statistik

Program	Riket	Uppsala	Celsiusskolan
Naturvetenskaps-programmet	95,8	96,8	100
Samhällsvetenskaps-programmet	92,3	88,3	82,8
Specialutformat program	90,3	92,7	84,0

Resultat från IVIK

Av sammanlagt 77 elever vid IVIK läsåret 2003/2004 erhöll 36 elever ej betyget Godkänd i ett eller flera ämnen. Andelen "ej G-betyg av samtliga satta betyg" var höstterminen 2003 20,9 procent och vårterminen 2004 18,5 procent. Inspektörernas bedömning är att resultaten bör analyseras närmare och att åtgärder sätts in för att förbättra måluppfyllelsen och öka andelen elever som uppnår målen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete med normer och värden är gott och att en god grundtrygghet råder vid skolan. Elevernas möjlighet till inflytande bör dock stärkas. Kunskapsresultaten på gymnasieskolan är något lägre i jämförelse med kommunen som helhet och med riket förutom på Naturvetenskapsprogrammet. Procentandelen elever från Samhällsvetenskapsprogrammet med behörighet till högskola bör öka. Skolan bör också analysera resultaten från IVIK för att öka andelen elever som når målen.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Samverkan och delaktighet

I gymnasieförordningen finns ett antal formella krav på elevinflytande. Exempelvis skall eleverna ha klassråd i varje klass och de skall genom skolkonferensen kunna få information och samråda med rektor och lärare kring frågor som är viktiga för dem.

I elevintervjuerna framkommer en splittrad bild av hur det formella inflytandet fungerar på skolan. Enligt eleverna ”gör man lite som man vill” avseende hur ofta klassråd skall genomföras, och skolkonferensens funktion är oklar.

Däremot har skolan ett fungerande elevråd med aktiva elever. Elevrådsrepresentanterna upplever att de har stöd från skolledningen och uppskattar också den personalresurs som finns centralt i kommunen som hjälp i elevrådsarbetet. Exempel på att deras synpunkter tas till vara på skolan är att de har varit med i diskussionerna vid ombyggnationerna och kunnat påverka exempelvis vid inköp av möbler. De skall också få vara med och intervjua sökande till den utanförskoleaktiva rektorstjänsten på skolan.

När det gäller det egna arbetet i klassrummet upplever eleverna generellt att de har goda möjligheter att påverka. De kan i stort bestämma över sitt eget lärande, fast som tidigare nämnts beror det på den undervisande läraren hur stort det faktiska elevinflytandet blir. Vid lektionsbesök såg inspektörerna exempel på hur lärare och elever inför början av en ny kurs tillsammans diskuterade uppläggning och stoff. Diskussionerna innefattade både vad som skulle göras och hur detta skulle ske. Detta bedöms som mycket positivt.

Inspektörerna bedömer att arbetet genom formella samverkansorgan bör förbättras och tydliggöras så att funktionen av klassråd och skolkonferens blir klara för alla verksamma på skolan. Elevrådet har goda förutsättningar att bli ett fungerande organ för elevinflytande, och det är viktigt att skolledningen ger fortsatt stöd i arbetet. Det är också angeläget att diskutera elevernas möjligheter till ökat inflytande över sitt eget lärande, då det för närvarande upplevs alltför lärarberoende.

Värdegrundsarbetet

Den mångkulturella miljön vid Celsiusskolan upplevs av alla intervjuade som positiv. Ett exempel på förebyggande arbete på gymnasieskolan är den så kallade ”propveckan” för de nya eleverna i årskurs 1. Då genomförs bl.a. olika värderingsövningar. Elevhälsan gör också en enkät om hur den psykosociala miljön upplevs bland eleverna, och där det anses angeläget kan riktade åtgärder som exempelvis samtal sättas in i vissa klasser. IVIK arbetar med livskunskap, där ungdomarna bl.a. diskuterar värdegrundsfrågor och Vi knäcker koden, ett samarbetsprojekt mellan Uppsala och Malmö inom Europeiska socialfonden. Projektet avser att öka invandrarungdomars möjlighet att bli inkluderade i det svenska samhället, och samtliga intervjuade anser att projektet är en mycket god hjälp i detta arbete. Vid lektionsbesök såg också inspektörerna exempel på så

kallade ”kill- och tjejgrupper” där relationer och känslor diskuteras med hjälp av musik och bilder.

I skolans kvalitetsredovisning för 2004 sägs att mentorerna aktivt med eleverna har diskuterat skolans ordningsregler, RAM, som står för Respekt, Ansvar och Mod. Eleverna är dock mindre medvetna om detta.

I läroplanen föreskrivs att skolan skall främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Trots att många goda exempel på arbete av förebyggande karaktär finns vid Celsiusskolan, uttrycker personal och elever på gymnasieskolan att inga direkta värdegrundsdiskussioner genomförs, och personalen saknar också diskussioner för att skapa ett gemensamt förhållningssätt inom gymnasieskolan. Personal och elever inom IVIK uppskattar det arbete som görs i värdegrundsfrågor i deras verksamhet, och de menar att det är naturligt integrerat i undervisningen. Inspektörerna kunde också se exempel på detta vid lek-tionsbesöken, vilket bedöms som positivt.

Inspektionen visar att det förebyggande värdegrundsarbetet inom IVIK vid Celsiusskolan fungerar bra och är väl integrerat i det dagliga arbetet. Också inom gymnasieskolan finns arbete av förebyggande karaktär, men bilden av hur detta fungerar är splittrad och bör sättas in i ett sammanhang och tydligare struktureras.

I läroplanen föreskrivs också att ingen i skolan skall utsättas för mobbning. Tendenser till trakasserier skall aktivt bekämpas. Inför inspektionsbesöket har inspektörerna tagit del av skolans policy mot sexuella trakasserier och handlingsplanen mot mobbning och trakasserier. Där finns övergripande mål och ambitioner samt åtgärder på skolnivå, klassnivå och individnivå. Det är däremot oklart hur det förebyggande arbetet görs och till vem avrapportering skall ske vid eventuella kränkningar. Det sägs heller inget i dokumenten om hur skolan skall hantera tänkbara kränkningar från vuxna gentemot elever. I intervjuerna framkommer också att planerna inte är särskilt kända på skolan.

Enligt läroplanen åligger det rektor att upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden bland elever och anställda.

Inspektörerna bedömer att det finns goda exempel på förebyggande värdegrundsarbete på skolan men dessa bör tydliggöras och vara en del i en övergripande strategi. Handlingsplanerna mot kränkande behandling bör samtidigt föras samman och förtydligas. Förhållandet vuxen-elev bör också beaktas.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att värdegrundsarbetet på skolan är av varierande kvalitet. Många goda insatser görs, och vid IVIK fungerar det väl. Gymnasieskolans arbete inom området behöver dock struktureras. Övergripande på skolan bör handlingsplanen mot kränkande behandling revideras, så att den innehåller både förebyggande arbete och förhållandet vuxen-elev. Vidare behöver elevernas inflytande över sitt eget lärande förstärkas liksom deras möjlighet till inflytande genom demokratiska samverkansorgan.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Lokala mål och innehåll

Celsiuskolan har utifrån nyckelorden Vilja, Våga, Växa formulerat ett antal lokala mål för verksamheten. I kvalitetsredovisningen framkommer hur skolan arbetar för att nå de uppsatta målen. Däremot framgår inte i hur hög grad målen nåtts. Vid IVIK finns lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna, vilket bedöms som positivt.

Arbetssätt och arbetsformer

Vid IVIK är personalen organiserad i tre arbetslag, vilka har var sin arbetslagsledare. I lagen finns olika kompetens, och varje lag arbetar tillsammans med ett antal elever. Som tidigare nämnts arbetar man ofta i olika projekt. Lektionsbesöken gav exempel på goda förhållningssätt mellan lärare och elever. De intervjuade eleverna ser positivt på de arbetsformer och arbetssätt som förekommer. Inspektionen visar att arbetet vid IVIK fungerar väl.

Verksamheten vid gymnasieskolan är organiserad i ämneslag såväl som i arbetslag. Tanken är att det i den stora skolan skall kunna skapas en småskalighet genom arbetslagen, så att eleven skall kunna känna sig trygg i en viss miljö med en grupp lärare kring sig. I intervjuerna med gymnasiepersonalen framkommer att skolan fortfarande har mycket att utveckla beträffande arbetslagen och att ämnesgruppen känns mera naturlig för lärarna. Eleverna anser att alltför många lärare arbetar "enskilt" med sin kurs eller sitt ämne och att lärarna borde tala mera med varandra om det dagliga arbetet. De efterlyser en större samsyn från personalens sida, så att samarbetet inom programmen kunde öka. I programmålen för de nationella programmen ges en sammanfattande beskrivning av ett program och där förklaras hur detta skiljer sig från andra. Programmålet skall vara utgångspunkt för planeringen av utbildningen i sin helhet och för planeringen av undervisningen i de enskilda kurserna. Programmålen är således överställda kursmålen. Enligt inspektörerna kan Celsiuskolan utveckla samarbetet inom gymnasieprogrammen, så att programmålen ger avtryck i den dagliga verksamheten. Eleverna torde i och med detta uppleva ett större sammanhang i sina studier.

I gymnasieförordningen föreskrivs att rektorn minst en gång per termin skall se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal). Utvecklingssamtalet skall genomföras med den individuella studieplanen som grund. I fråga om elever som inte fyllt 18 år och inte heller ingått äktenskap skall även vårdnadshavarna få sådan information. Vid inspektionen framkommer att skolan inte genomför utvecklingssamtal enligt författningarna. Detta måste snarast åtgärdas.

Kursplaner och betygssättning

Gymnasieelevernas kännedom om innehållet i de kurser de läser och de kriterier som ligger till grund för betygssättningen varierar. Vanligtvis informerar läraren och går igenom vad som gäller, då en ny kurs skall påbörjas. Ändå menar eleverna att det i alltför hög utsträckning beror på den enskilde läraren hur denna information utformas, och att det ibland kan ta tid att "knäcka betygskoden".

Eleverna upplever att betygen inte alltid är rättvisa och kan ha svårt att förstå på vilka grunder betyg sätts. Lärarna använder nationella prov som ett underlag i betygssättningen och i de olika ämnesgrupperna diskuteras betyg och bedömning, vilket gör att man som lärare känner sig trygg i sin betygssättning. Det kan dock vara svårare för lärare som undervisar i ämnen/kurser med litet tjänsteunderlag att finna forum för dessa diskussioner.

Enligt läroplanen skall läraren för eleverna visa på vilka grunder betygssättning sker. Läraren skall vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen, beakta även sådana kunskaper som en elev tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen, beakta såväl muntliga som skriftliga bevis på kunskaper och göra en allsidig bedömning av kunskaperna och därvid beakta hela kursen.

Inspektörerna anser att skolan bör förbättra informationen till eleverna inför kursstart och åtgärder bör vidtas för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.

Stöd

I skollagen sägs att det i utbildningen skall tas hänsyn till elever i behov av särskilt stöd. Enligt gymnasieförordningen skall en elev ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd.

Eleverna på gymnasieskolan testas i engelska, matematik och svenska under hösten i årskurs 1. Utifrån resultaten kan de sedan läsa kurser i dessa ämnen i olika hastighet. Eleverna framför att det sätt som stödet har organiserats upplevs som krångligt och att de inte kunnat få den hjälp de har behövt, då kurser på olika nivåer läst tillsammans. Enligt skolledningen har stödet koncentrerats till engelska och matematik, och att det i övrigt inte finns resurser till det stöd som eleverna är i behov av. Karaktärsämneslärare menar att det inte finns resurser till stöd inom elevernas karaktärsämnen, då tiden enbart räcker till ordinarie undervisning. En specialpedagog finns knuten till gymnasieskolan. Inspektionen visar att behovet av stöd är stort vid gymnasieskolan. Inspektörerna bedömer därför att det är angeläget för skolan att vidta åtgärder i syfte att stöd ges till elever i behov av särskilt stöd i den omfattning det behövs för att få en likvärdig möjlighet att nå målen.

I gymnasieförordningen framgår det att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, dennes vårdnadshavare eller på annat sätt har framkommit att en elev behöver särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Inspektörerna har tagit del av skolans rutiner Arbetsgång för elevvärenden. Där framgår klart olika befattningshavares ansvar för eleverna och hur stöd skall hanteras. Biträdande rektor ansvarar för elevvårdskonferensen och ser till att åtgärdsprogram upprättas. Enligt inspektörernas bedömning varierar personalens kännedom om skolans rutiner beträffande stöd till elever, och vilket ansvar olika befattningshavare har. Detta bör förtydligas.

Inspektionen visar också att skolan vid elevvårdskonferens inte arbetar enligt författningen, då rektor inte alltid deltar vid mötena. I gymnasieförordningen framgår tydligt att rektor skall vara ledamot av elevvårdskonferensen. Enligt inspektörerna bör rektor därför delta i elevvårdskonferensen i större omfatt-

ning. Inspektörerna ställer sig också frågande till huruvida åtgärdsprogram upprättas i den utsträckning som författningen kräver, och vem som är ansvarig. Skolan bör därför se över rutinerna för detta.

Eleverna vid IVIK har mycket skilda förutsättningar och förkunskaper. Olika lösningar prövas, exempelvis förstärkning av basämnena engelska, matematik och svenska såväl som reducering av ämnen. Stöd ges genom speciallärare och bl.a. i form av mattestuga och läxläsning. Inspektörerna bedömer flexibiliteten inom verksamheten som god, då det gäller att möta elevernas behov.

Tidsanvändning

Vid flera lektionsbesök noterade inspektörerna att elever inte kommer i tid då ett arbetspass skall börja. Läraren påbörjar lektionen och eleverna strömmar in vart efter. Det är inte ovanligt att elever bara kommer in, slår sig ner och frågar den närmsta kamraten vad som pågår. Detta sker utan någon nämnvärd reaktion från lärare eller övriga i klassrummet. I några grupper är också frånvaron påfallande hög. Elevernas arbetsinsats varierar märkbart vid de besökta lektionspassen, från att eleverna är aktiva och synes ta ansvar för sitt eget lärande till att läraren står för aktiviteten och eleverna är upptagna med sysslor som inte direkt har anknytning till kursen.

Inspektörerna undrar således hur undervisningstiden brukas vid Celsiuskolan. Då många elever vid skolan är i behov av stöd för att nå de nationella målen, torde den garanterade undervisningstid som erbjuds kunna nyttjas på ett mera effektivt sätt. Inspektörerna anser därför att skolan bör initiera diskussioner med alla berörda för att komma till rätta med denna problematik och få till stånd en mera effektiv tidsanvändning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten och undervisningen vid Celsiuskolan är av varierande kvalitet. Det är positivt att det vid IVIK finns lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna, och att verksamheten där är flexibel och fungerar väl. Informationen till gymnasieeleverna om kursinnehåll och betygskriterier bör struktureras bättre, då detta i alltför hög grad beror på den enskilde läraren. Åtgärder bör vidtas för att säkerställa en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning. Stöd erbjuds eleverna, men det är angeläget att skolan vidtar åtgärder för att säkerställa resurser till elever i behov av stöd. Vid elevvårdskonferensen arbetar skolan inte enligt författningen, och rektor bör därför delta i densamma i större utsträckning. Rutinerna för hur åtgärdsprogram upprättas bör också ses över och svaret förtydligas. Skolan bör även diskutera hur den garanterade undervisningstiden nyttjas av eleverna. Utvecklingssamtal genomförs inte i författningarnas mening och måste åtgärdas.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Ansvarsfördelning

Under större delen av 2004 fanns i skolans ledning rektor, en biträdande rektor med ansvar för gymnasiedelen, en biträdande rektor med ansvar för IVIK samt en administrativ chef. Under hösten skedde förändringar och vid inspektionsbesöket vikarierar en av de biträdande rektorerna som rektor och två nytillträd-

da biträdande rektorer har tillsatts. Rektorstjänsten kommer att tillsättas inom kort. I intervjuerna sägs samstämmigt att skolan lever i ett slags vakuum i väntan på att rektorstjänsten tillsätts och att mycket tilltro sätts till den nya rektorn.

I läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen. Ett fast pedagogiskt ledarskap, där skolans pedagogiska inriktning finns förankrad hos personalen har härvidlag stor betydelse för hur verksamheten utvecklas. Inspektörerna vill därför betona rektors roll och ansvar som pedagogisk ledare i skolans framtida inriktning och för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Rättssäkerhetsfrågor

Gymnasieförordningen ställer krav på att det är rektorn som skall fatta beslut i enskilda elevärenden. På Celsiusskolan finns beslut nedtecknade beträffande reducerat program, och biträdande rektor fattar det formella beslutet. När det gäller utökat program finns ingen dokumentation.

Inspektionen visar således att skolan inte följer författningarnas krav att rektorn skall fatta beslut i frågor som gäller utökat respektive reducerat program. Detta måste åtgärdas.

I samband med mottagande av elever till Elitidrottsprogrammet vid Celsiusskolan har det kommit till inspektörernas kännedom att elever uppfattat beskedet om sina färdigheter i idrotten och att de kvalificerat sig för denna, som om de även vore mottagna till ett nationellt program. Detta kan uppfattas som ett positivt förhandsbesked. Skolan bör därför förtydliga informationen om att beskedet i idrottsdelen inte utgör ett mottagande till ett nationellt program.

Kvalitetsarbete

Personalen har haft möjlighet att lämna bidrag till skolans kvalitetsredovisning. Trots uppmaningar från skolledningen har det varit svårt att få in material, framför allt resultat om vad insatta åtgärder lett till. Rektor har presenterat redovisningen i skolutvecklingsgruppen (skall finnas i enlighet med kollektivavtalet) samt i en särskild utvärderingsgrupp som bildats. Eleverna har dock inte varit delaktiga i arbetet och har ingen kännedom om skolans kvalitetsredovisning. I den nya förordningen som avser kvalitetsredovisning betonas delaktigheten för alla intressenter i skolan: personal, elever och föräldrar.

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de riksgiltiga målen. Inspektörernas bedömning är därför att kvalitetsredovisningen bör användas mera systematiskt i skolans utvecklingsarbete. Kopplingen mellan de nationella målen, bedömningen av resultaten och skolans åtgärder för utveckling bör tydliggöras. Alla på skolan bör också göras delaktiga i detta arbete.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att förutsättningar finns för att skapa en väl fungerande verksamhet vid Celsiusskolan. Otydligheter har rapporterats i samband med intagning till idrottsprogrammen. Skolan bör därför förtydliga informationen till presumtiva idrottselever. Kvalitetsredovisningen bör användas som verktyg i skolans utvecklingsarbete, där kopplingen till de natio-

nella målen, bedömningen av resultaten och skolans åtgärder för utveckling tydliggörs. När det gäller beslut om utökat respektive reducerat program följer inte skolan författningens krav, vilket måste åtgärdas.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Avgifter

Tillgången till utbildning vid Celsiuskolan bedöms i huvudsak som god. Vid skolan anordnas dock studieresor inom vissa kurser. En resa går exempelvis till the Isle of Wight. Skolan bidrar med 1 000 kronor, och varje elev måste enligt uppgift betala 4 000 kronor av egna medel för att kunna delta. Någon elev skall även inte ha möjlighet att följa med, då denne saknar erforderliga medel. Trots att skolan står för en del av resekostnaderna, får eleverna således betala flera tusen kronor själva för att kunna delta i en resa av detta slag.

Frågan om kostnader och avgifter bedöms i den övergripande gymnasierapporten.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning är god.

6. Resurser

Personalens kompetens och kompetensutveckling

Skolverkets statistik för 2003/2004 visar att 79 procent av lärarna vid Celsiuskolan har pedagogisk utbildning. Procentandelen för läsåret 2004/2005 är enligt samma statistik 74. Enligt skolledningen har samtliga lärare på gymnasieskolan vid inspektionstillfället utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva i enlighet med skollagens krav. Vid IVIK saknar några lärare formell kompetens.

Under 2004 nedteknades varje medarbetares kompetensutvecklingsbehov i individuella planer, och tankar finns att arbetet skall systematiseras med hjälp av det administrativa systemet. Någon övergripande kompetensutvecklingsplan för hela skolan finns ännu inte.

Inspektörerna bedömer att lärarkompetensen vid skolan är god. I den framtida planeringen bör skolan vinnlägga sig om personalens kompetensutveckling både på individ- och skolnivå.

Lokaler och läromedel

Skolan har under senare tid genomgått en del om- och tillbyggnad. Detta kommer att fortsätta med tanke på att elevantalet kommer att öka under de närmaste åren. Ett nytt bibliotek togs i bruk hösten 2003, och detta är alltid bemannat under skoltid. De moderna lokalerna där inbjuder till flexibla undervisningssätt. De materiella resurserna som läromedel, datorer och annan utrustning är av god kvalitet.

Inspektörernas bedömning är att skolans materiella resurser är goda.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Celsiusskolans personella och materiella resurser är goda.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Celsiusskolan övergripande är av varierande kvalitet. Grundtryggheten i den mångkulturella miljön är god, och olika insatser inom värdegrundsarbete görs. Flexibiliteten vid individuellt program för invandrare och flyktingar är mycket god. Omsättningen av ledningspersonal har satt sina spår i verksamheten, och personalens förväntningar på den nya ledningen är höga samtidigt som den tillträdande rektorn står inför utmaningen att samla skolans goda krafter och få dem att dra åt samma håll.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden.

Kunskaper, utveckling och lärande

- Procentandelen elever från Samhällsvetenskapsprogrammet med behörighet till högskola bör öka. Skolan bör också analysera resultaten från IVIK för att öka andelen elever som når målen.

Arbetsmiljö och delaktighet

- Elevinflytandet bör förbättras och syftet med demokratiska forum förtydligas.
- Det övergripande värdegrundsarbetet behöver struktureras och handlingsprogrammet mot kränkande behandling revideras.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Informationen till eleverna om kursinnehåll och på vilka grunder betyg sätts bör förbättras.
- Skolan bör säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får det.
- Rektor bör delta i elevvårdskonferensen i större omfattning.
- Rutinerna för hur åtgärdsprogram upprättas bör ses över.
- Diskussioner bör initieras hur den garanterade undervisningstiden nyttjas på skolan.

Styrning, ledning, kvalitetsarbete

- Rektors ansvar och pedagogiska ledarskap bör förstärkas.
- Kvalitetsredovisningen bör bli ett verktyg i skolans utvecklingsarbete.
- Informationen till presumtiva idrotts elever bör förtydligas.

Resurser

- Skolan bör på ett tydligare sätt knyta personalens kompetensutveckling till skolans framtida behov.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Utvecklingssamtal genomförs inte en gång per termin (7 kap. 19 § gymnasieförordningen).

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

- Rektor fattar inte beslut om utökat respektive reducerat program (5 kap. 22-23 §§ gymnasieförordningen).

Datum	Ort
2006-01-18	Stockholm

Nils-Åke Andersson

Lars Svensson